

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**



МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ

Т. 1

**XI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених та студентів
24-25 жовтня 2025 року, Одеса**

MUSIC AND CHOREOGRAPHY EDUCATION IN THE CONTEXT OF SOCIETY'S CULTURAL DEVELOPMENT

A collection of scientific works based on the materials of the XI International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students, Odesa, 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези XI Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(24-25 жовтня 2025 р.)**

1 том

ОДЕСА 2025



УДК: 37+78+792.8+008-021.1

**Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку
суспільства.** Матеріали і тези XI Міжнародної конференції молодих учених
та студентів (Одеса 24-25 жовтня 2025 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені
К. Д. Ушинського, 2025. — 237 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського». Протокол № 6 від 27.11.2025 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик
навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри теоретичної, музично-інструментальної та вокальної
підготовки, Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ірина ЛЕВИЦЬКА



4. Українське хореографічне мистецтво в контексті світової художньої культури (сучасний поліжанровий дискурс). (2020): колективна монографія / за заг. ред. О. А. Плахотнюка. Львів : СПОЛОМ, ЛНУ імені Івана Франка.

5. Хоцяновська, Л. (2018). Сучасне хореографічне мистецтво України в контексті світових культурних тенденцій. *Наук. зап. Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство. № 1.*

Ірина БАРАНОВСЬКА,

кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла
Коцюбинського

Юрій БАРАНОВСЬКИЙ

здобувач другого (магістерського) рівня
вищої освіти, Одеська національна
музична академія імені
А. В. Нежданової

ІНТЕГРАЦІЯ НАРОДНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС: МЕТОДИЧНІ ІННОВАЦІЇ НАВЧАННЯ ГРИ НА СОПІЛЦІ ТА КЛАРНЕТИ

У сучасних умовах реформування мистецької освіти зростає інтерес до впровадження народних інструментів у навчальний процес як важливого чинника збереження національної ідентичності та формування нового типу музиканта. Сопілка – один із найдавніших і доступних українських духових інструментів – дедалі активніше використовується як методичний інструмент у початковій музичній освіті. Вона не лише сприяє збереженню музичної спадщини, а й виконує роль ефективного засобу розвитку базових виконавських навичок, необхідних для подальшого освоєння академічних інструментів, зокрема кларнета.

Інтерес до інтеграції народного інструментарію зумовлений потребою у збереженні української музичної традиції, популяризацією фольклору серед молоді, доступністю інструментів для навчання, а також прагненням до формування універсального виконавця, здатного працювати у різних жанрових і стильових контекстах. Сопілка, на відміну від кларнета, є технічно простішою, що дозволяє швидше досягати перших результатів, підвищуючи мотивацію до навчання. Обидва інструменти належать до групи духових, мають схожі принципи звуковидобування, однак різняться культурним навантаженням і технічним рівнем, що відкриває можливість використовувати сопілку як підготовчий або паралельний інструмент у навчанні гри на



кларнеті.

У системі мистецької освіти сопілка займає важливе місце як ефективний інструмент початкового етапу. Її конструктивна простота, легкість у звуковидобуванні та педагогічна ефективність роблять її зручною для дітей молодшого віку. Заняття на сопілці сприяють розвитку правильного дихання, інтонації, ритмічного чуття, артикуляції та імпровізаційних навичок. На нашу думку, застосування сопілки в початкових класах мистецьких шкіл не лише полегшує засвоєння базових понять, а й створює передумови для подальшого професійного зростання учня [1; 2; 3; 5].

Кларнет як академічний інструмент потребує глибшої технічної підготовки: досконалого володіння дихальною підтримкою, артикуляцією, складною аплікатурою та стилістикою виконання. У цьому контексті досвід попереднього навчання на сопілці стає вагомим методичним ресурсом. Учень, який уже оволодів базовими навичками на народному інструменті, легше адаптується до гри на кларнеті, зосереджуючись на складніших аспектах техніки й музичної виразності. Педагоги-практики, зокрема З. Буркацький, Р. Вовк, В. Петрик, наголошують, що системне використання народних інструментів у підготовці майбутніх кларнетистів позитивно впливає на темпи засвоєння матеріалу та зберігає високий рівень зацікавленості учнів [4; 5; 7].

Поєднання сопілки та кларнета у навчальному процесі має не лише технічну, а й культурно-виховну функцію. Така інтеграція активізує інтерес до української музики, формує у молоді національну самосвідомість, а також стимулює повагу до фольклорних традицій. Водночас вона відкриває нові можливості для застосування різних педагогічних стратегій – від вивчення нотної грамоти до опанування імпровізації, ансамблевого музикування та інтерпретації народного репертуару.

Серед актуальних методичних інновацій – використання авторських адаптованих вправ і п'єс, які враховують особливості обох інструментів. Доцільним є проведення інтегрованих уроків, на яких сопілка і кларнет вивчаються у взаємозв'язку: через роботу над звукоутворенням, диханням, артикуляцією та музичною фразою. Значного поширення набувають цифрові інструменти – мобільні додатки для вивчення аплікатури, відеоматеріали з технічними коментарями, інтерактивні платформи для самостійної роботи.

Окрему цінність становить розвиток імпровізаційних навичок. Використання народних ладів як основи для імпровізації формує індивідуальне музичне мислення, розширює межі виконавської свободи й стимулює творчу активність учнів. Адаптація українських мелодій для виконання на сопілці та кларнеті також допомагає зберегти зв'язок із національною традицією, не втрачаючи при цьому академічної глибини.

У підсумку, поетапне навчання, що починається з сопілки та продовжується на кларнеті, не лише оптимізує технічний шлях учня, а й створює умови для комплексного розвитку. Інтегрована модель навчання дає змогу виховувати музикантів нового покоління – технічно грамотних,



креативних, відкритих до експериментів і глибоко занурених у культурно-мистецький контекст.

Практична реалізація інтегрованого підходу передбачає розробку модульних освітніх програм із включенням народних інструментів на ранніх етапах, запровадження вибіркового курсів на зразок «Сопілка як підготовка до гри на кларнеті», проведення спільних майстер-класів із фольклорними колективами та створення ансамблів, які поєднують сопіларів і кларнетистів. Такий підхід не лише урізноманітнює педагогічну практику, а й підвищує ефективність мистецької освіти загалом.

Інтеграція народного інструментарію в освітній процес має значний потенціал для подальшого розвитку мистецької освіти в Україні. Поєднання традиції та сучасних підходів дозволяє зробити навчання більш доступним, гнучким і змістовним. У довгостроковій перспективі це сприятиме не лише підготовці висококваліфікованих виконавців, а й вихованню національно свідомих, культурно компетентних особистостей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барановська, І.Г., Якименко, Ю. До проблеми розвитку музичних здібностей дітей. *Наукові записки. Серія: Мистецтво: збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів факультету дошкільної, початкової освіти та мистецтв*. Вінниця: ФОП Корзун Д.Ю., 2021. С. 12-16
2. Барановська, І.Г., Лазаренко, Ю.Д. Творча самореалізація молодших школярів на уроках музичного мистецтва. *Молодий вчений*. №5.2. (57.2), 2018. С. 66-72.
3. Барановська І.Г. Методичні засади художньо-творчої самореалізації підлітків в умовах діяльності ансамблю народної музики: дис....канд. пед. наук. Київ. 2007. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/1371>
4. Буркацький З.П. Аплікатура як засіб формування виконавської майстерності кларнетиста. *Музичне мистецтво і культура*. 2023. (37). С. 243-254. URL: <https://doi.org/https://doi.org/10.31723/2524-0447-2023-37-17>
5. Вовк Р.А. Історія, акустична природа і виразні можливості аплікатури кларнета: дис. ... канд. мистецтвознав. Львів, 2004. 190 с. URL: <https://uacademic.info/ua/document/0404U004797>
6. Коваль Т. В. Психолого-педагогічні особливості використання музичного фольклору в навчально-виховній роботі з молодшими школярами. *Молодий вчений*. №11 (51). 2017. С. 329-334.
7. Петрик В. І. Композиторська та виконавська творчість для кларнета ХХ–ХХІ століть: синхроністичний підхід: дис. ... канд. мистецтвознав. Київ, 2020. 226 с.



ЗМІСТ

Kisiel M.	
Pielęgnowanie dziedzictwa narodowego sztuki muzycznej w Polsce w kontekście transmisji międzypokoleniowej.....	4
Реброва О.	
Навчання через дослідження у контексті мистецької освіти.....	8
Русяєва М., Федорець М.	
Аксіологічний підхід у підготовці майбутніх викладачів мистецьких шкіл до формування музичної культури учнів.....	12
Гринчук І., Іздебська-Новіцька М., Крих Я.	
Укладання вокального і хорового репертуару: сучасні виклики.....	16
Зіневич Р.	
Сучасний український митець і його духовна місія (на прикладі творчості Владислава Горая).....	20
Рябуха С.	
Музична режисура у педагогічній практиці оперної студії.....	24
Гринчук І., Яременюк О., Томин І.	
Укладання репертуарних списків: методичний аспект.....	27
Брила М.	
Еволюція чардашу в сучасній сценічній хореографії.....	30
Feng Shichao	
表達手段作為藝術形象概念寶庫的屬性：方法論層面.....	33
Коваль С.	
Вплив воєнного стану на сучасне хореографічне мистецтво.....	35
Барановська І., Барановський Ю.	
Інтеграція народного інструментарію в освітній процес: методичні інновації навчання гри на сопілці та кларнеті.....	38
Лю Чжигу	
Вокально-педагогічний саморозвиток майбутніх викладачів: у пошуках теоретико-методологічних засад.....	41
Юй Ціцзя, Горожанкіна О.	
Розвиток етюду у фортепіанному мистецтві Китаю.....	44
Брашован А.	
Українська патріотична пісня – жанрові ознаки та педагогічний потенціал.....	47
Федорець М., Ван Ілун	
Кобзарське пісенне мистецтво як чинник становлення національної культури України.....	56
Самохіна С.	
Символіка прелюдії і фуги до мажор Й.-С. Баха з першого тому ДТК: до	